

JARDUEREN MEMORIA 2022

Aurkibidea

1. AURKEZPENA	4
Nor gara?	4
Xedea	4
Ikusmena	4
Balioak	5
Berezko Funtzioak	5
Taldeko Kideak	5
Institutura adskribatutako ikertzaileak	5
Administrazioko eta zerbitzuetako langileak	8
Zuzendaritza organoak eta egoitza instituzionala	9
Zuzendaritza organoak	9
Egoitza instituzionala	9
Gure sare sozialak	9
Enpresa Institutua zenbakitan	10
2. IKERKETA	11
Management Letters / Cuadernos de Gestión	12
Kontratuak eta ikerketa proiektuak	13
Ikertaldeak	14
Argitalpenak	16
Indexatutako aldizkarietako argitalpenak (JCR edo Scopus)	16
Beste argitalpen batzuk aldizkarietan	19
Liburuetako argitalpenak/kapituluak	19
Zuzendutako tesiak	20
Sariak	20
3. GRADUONDOKO PROGRAMAK	21
Berezko programak	22
Enpresen Zuzendaritza eta Kudeaketa Masterra (Executive MBA)	22
Marketin eta Merkataritza Zuzendaritza Masterra	22
Finantza Merkatuak eta Banka Pribatua Masterra (FMBP)	23
Ekintzailatza eta Enpresen Zuzendaritzako Masterra (MBAe3)	26
Programak lankidetzan	27
Finantzak eta Finantza Zuzendaritza Master Ofiziala	27
Enpresa Zuzendaritza Berrikuntzaren eta Internazionalizazioaren Ikuspegitik Unibertsitate Masterra	27
Enpresa Zuzendaritza, Ezagutza eta Berrikuntza Doktoregoa (99/2011 EDk araututako doktorego programa)	28
4. EZAGUTZAREN TRUKEA ETA DIBULGAZIOA	29
Ikerketa arloko praktika komunitateak	30
Ikertzaile bisitariak	30
Hitzaldiak eta ikustaldiak enpresetara	30

1 Aurkezpena

1. Aurkezpena

1. Nor gara?

Enpresa Institutua–Enpresari Aplikatutako Ekonomiaren Institutua Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatearen berezko unibertsitate institutua da, ministro agindu bidez sortua, 1964ko azaroaren 12an. Zubiria Etxean du egoitza, Euskal Herriko Unibertsitatearen (UPV/EHU) Sarrikoko campusean, Bilbon.

Enpresa Institutuak unibertsitate-irakasle doktoreak biltzen ditu, enpresa zuzendaritzako ikasketei lotutako sailetakook, Enpresaren Ekonomian eta horren inguruko arloetan egindako aurrerapen zientifikoak enpresa dinamikara hurbiltzeko, eta baita unibertsitate eta enpresa munduen arteko benetako hurbilketa ahalbidetzeko ere.

Ikerketa zientifiko eta teknikoaz arduratzen da funtsean; graduondoko eta ikasketa espezializatuetao ikastaroen antolaketaz eta irakaskuntzaz, eta baita enpresa eta instituzioei Ekonomia Aplikatuaren arloko gaitan (Enpresen Antolakuntza, Kudeaketa eta Zuzendaritza; Finantza Ekonomia; Merkaturatzea eta Merkatuaren Ikerkuntza, etab.) aholkularitza teknikoa eskaintzeaz ere.

Xedea

Enpresei, administrazio publikoei, unibertsitate-komunitateari eta gizarte osoari lotutako ekonomiari eta enpresa-kudeaketari aplikatutako ezagutza zientifiko eta teknikoa sortzeko, zabaltzeko eta transferitzeko ikerketa-institutua gara.

Ikusmena

Ekonomia eta enpresa-mundura aplikatitako ezagutzaren ekarpenean erreferente izan nahi dugu. Enpresek, unibertsitateek eta gizarteak, oro har, enpresa-praktika ekonomikoaren eta ikerketa eta prestakuntza akademikoaren arteko lotura gisa ezagutu nahi ditugu. Ekonomiako eta enpresa-kudeaketako ezagutza transferitzeko eta ikertzeko interesa duten pertsonen arteko topagunea izan nahi dugu.

Balioak

Ingurunearekiko konpromisoa, erantzukizun soziala, ingurumenaren jasagarritasuna, gardentasuna, aniztasuna, berdintasuna, irisgarritasuna, zintzotasuna, berrikuntza eta profesionaltasuna.

2. Berezko Funtzioak

Enpresa Institutua-Enpresari Aplikaturiko Ekonomiaren Institutuaren berezko funtzioak hauek dira:

1. Ikerketa planak antolatu, garatu eta ebaluatzea.
2. Indarrean dagoen legediaren barnean, graduondoko unibertsitate ikasketa ofizialak eta berezko tituluak edo titulu espezializatuak eskuratzeko ikasketak antolatu eta garatzea.
3. Unibertsitateko kideen eta komunitate osoaren eguneratze zientifiko, tekniko, humanistiko, artistiko eta pedagogikoa bultzatzea.
4. Lan zientifiko, tekniko eta humanistikoak kontratatu eta gauzatzea pertsona fisikoekin edota erakunde publiko edo pribatuekin, indarrean dagoen legediaren barnean.
5. Elkarren artean edota beste ikastegi eta sail batzuekin lan egitea, bai UPV/EHUkoekin bai beste erakunde publiko edo pribatuetakoekin, hezkuntza eta ikerketa jarduerak aurrera eramateko.
6. Euskal Herriko Unibertsitateko gainerako organoekin batera lan egitea haien eginkizunen barruan.
7. Bere eskumenen esparruan indarrean dagoen legediak emandako edo Euskal Herriko Unibertsitateko Gobernu Kontseiluak aginduriko beste edozein ekintza.

3. Taldeko Kideak

Institutura adskribatutako ikertzaileak

Mª Soledad Aguirre García. marisol.aguirre@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Rosa Mª Ahumada Carazo. rosamaria.ahumada@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Eneka Albizu Gallastegui. eneka.albizu@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Covadonga Aldamiz-echevarría González de Durana. covadonga.aldamiz@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Vanesa Apaolaza Ibañez. vanesa.apaolaza@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Gloría Aparicio de Castro. gloria.aparicio@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Andrés Araujo de la Mata. andres.araujo@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitateko katedraduna. Esklusiboa.

1. Aurkezpena

Gerardo Arregui Ayastuy. gerardo.arregui@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Irakasle Agregatua. Esklusiboa.

Unai Arzubiaga Orueta. unai.arzubiaga@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia I. Doktorea. Irakasle Agregatua. Esklusiboa.

Jon Barrutia Güenaga. jon.barrutia@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitateko katedraduna. Esklusiboa.

José Mª Barrutia Legarreta. josemaria.barrutia@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Unibertsitateko katedraduna. Esklusiboa.

Imanol Basterretxea Markaida. imanol.basterretxea@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Ana Beraza Garmendia. ana.beraza@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitate Eskolako titularra. Esklusiboa.

José Juan Beristain Oñaederra. josejuan.beristain@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Ana Blanco Mendialdua. ana.blancom@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Jon Charterina Abando. jon.charterina@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Maria Soledad Esteban Galarza. marisol.esteban@ehu.eus. Saila: Politika Publikoak eta Historia Ekonomikoa. Doktorea. Unibertsitateko Katedraduna. Esklusiboa.

Carmen Etxebarria Miguel. carmen.etxebarria@ehu.eus. Saila: Ekonomia Aplikatua I. Ekonomia Aplikatua. Doktorea. Unibertsitateko katedraduna. Esklusiboa.

Mª Pilar Fernandez Ferrín. pilar.fernandezf@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Unibertsitateko irakasle titularra. Esklusiboa.

Fco. Javier Forcada Sainz. javier.forcada@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Jose Domingo García Merino. josedomingo.garcia@ehu.eus. DSaila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Ainhize Gilsanz López. ainhize.gilsanz@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Unibertsitateko irakasle agregatua. Esklusiboa.

Pedro Manuel Gómez Rodríguez. pedro.gomez@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Ana Mª González Flores. ana.gonzalezflores@ehu.eus. Saila: Ekonomia Aplikatua V. Ekonomia Aplikatua. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Patrick Hartmann. patrick.hartman@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Goizalde Hernando Saratzaga. goizalde.hernando@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Irakasle atxikia.

Jon Hoyos Iruarrizaga. jon.hoyos@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitateko irakasle agregatua. Esklusiboa.

Txomin Iturralde Jainaga. txomin.iturralde@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitateko katedraduna. Esklusiboa.

Jon Landeta Rodríguez. jon.landeta@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitateko katedraduna. Esklusiboa.

Macarena Larrauri Estefanía. mariamacarena.larrauri@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Aitziber Lertxundi Lertxundi. aitziber.lertxundi@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitateko irakasle agregatua. Esklusiboa.

Amaia Maseda García. amaia.maseda@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia I. Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitateko katedraduna. Esklusiboa.

Jesús Matey de Antonio. jesus.matey@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Lucía Mediano Serrano. lucia.mediano@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Alaitz Mendizabal Zubeldia. alaitz.mendizabal@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitate eskolako titularra. Esklusiboa.

Aitziber Olasolo Sogorb. aitziber.olasolo@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitateko irakasle agregatua. Esklusiboa.

Julián Pando García. julian.pando@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Miguel Ángel Peña Cerezo. miguelangel.pena@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Miguel Ángel Pérez Martínez. miguelangel.perez@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Iñaki Periñez Cañadillas. inaki.perianez@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Vicente Ruíz Herrán. vicente.ruiz@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Doktorea. Unibertsitateko irakasle agregatua. Esklusiboa.

Maite Ruiz Roqueñi. maite.ruiz@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Unibertsitateko titularra.

1. Aurkezpena

María Saiz Santos. maria.saiz@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Kontabilitatea eta Finantza Ekonomia. Doktorea. Unibertsitateko irakasle agregatua. Esklusiboa.

Leire San-José Ruiz de Aguirre. leire.sanjose@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Kontabilitatea eta Finantza Ekonomia. Doktorea. Unibertsitateko irakasle titularra. Esklusiboa.

Nerea San Martín Albizuri. nerea.sanmartin@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Kontabilitatea eta Finantza Ekonomia. Doktorea. Irakasle agregatua. Esklusiboa.

Valeriano Sánchez Famoso. valeriano.sanchezfamoso@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia I. Doktorea. Unibertsitateko Irakasle Agregatua.

Felipe Serrano Pérez. felipe.serrano@ehu.eus. Saila: Ekonomia Aplikatua V. Ekonomia Aplikatua. Doktorea. Unibertsitateko katedraduna. Unibertsitatea. Esklusiboa.

Unai Tamayo Orbegozo. unai.tamayo@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Eskolako irakasle titularra. Esklusiboa.

Susana Tejada Barrenetxea. susana.teajda@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta Merkatuen Ikerkuntza. Doktorea. Unibertsitateko irakasle lankide iraunkorra. Esklusiboa.

Sara Urionabarrenetxea Zarrandikoetxea. sara.urionabarrenetxea@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Kontabilitatea eta Finantza Ekonomia. Doktorea. Unibertsitateko irakasle agregatua. Esklusiboa.

Jesús Mª Valdaliso Gago. jesusm.valdaliso@ehu.eus. Saila: Politika Publikoak eta Historia Ekonomikoa. Doktorea. Unibertsitateko Katedraduna. Esklusiboa.

Belén Vallejo Alonso. belen.vallejo@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Doktorea. Finantza Ekonomia eta Kontabilitatea. Unibertsitateko irakasle agregatua. Esklusiboa.

Oihana Valmaseda Andia. oihana.valmaseda@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Doktorea. Merkaturatzea eta ikerketa Merkatuak. Bitarteko lan-kontratudun irakaslea. Esklusiboa.

Francisco Javier Villalba Merlo. javier.villalba@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta merkatuen ikerketa. Doktorea. Unibertsitate Eskolako titularra. Esklusiboa.

Oskar Villarreal Larrinaga. oskar.villarreal@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Kontabilitatea eta Finantza Ekonomia. Doktorea.

Pilar Zorrilla Calvo. pilar.zorrilla@ehu.eus. Saila: Finantza Ekonomia II. Merkaturatzea eta merkatuen ikerketa. Doktorea. Unibertsitateko titularra. Esklusiboa.

Administrazioko eta zerbitzuetako langileak

Maria Cristina Aristegui.

E-mail: mariacristina.aristegui@ehu.eus.

Telefonoa: 94 601 37 08

4. Zuzendaritza organoak eta egoitza instituzionala

Zuzendaritza organoak

Zuzendaria: **Covadonga Aldamiz-echevarría González de Durana.**

E-mail: covadonga.aldamiz@ehu.eus

Telefonoa: 94 601 38 66

Idazkari akademikoa: **Aitziber Lertxundi Lertxundi**

E-mail: aitziber.lertxundi@ehu.eus

Telefonoa: 943 01 51 85

Egoitza instituzionala

2006 urtetik Institutuaren egoitza Zubiria Etxeko (Zubiria kondearen jauregia zena) lehenengo solairuan dago, Sarrikoko campusean.

Posta-helbidea:

Enpresari Aplikaturiko Ekonomiaren Institutua (UPV/EHU)

Zubiria Etxea. Agirre Lehendakaria, 83

48015 Bilbo - SPAIN

Gure sare sozialak

Ekonomia
eta Enpresa
Fakultatea

Facultad
de Economía
y Empresa

1. Aurkezpena

5. Enpresa Institutua zenbakitan

Ikerkuntza

Ikertzaile kop.	56
Zenbat sailetatik datozen	4
Zenbat ikertaldetan parte hartzen duten	13
Argitaratutako aldizkariak: Management Letters/Cuadernos de Gestión	Scopus; ESCI; Sello FECYT
Garatutako proiektuak eta kontratuak	11
Garatutako proiektuak eta kontratuen zenbatekoa	325.234 €
Argitalpen kopurua	58
Enpresa Institutuko kideek zuzendutako tesiak	2

Graduondoko programak

Enpresa Institutuak antolatutako berezko tituluak	4
Enpresa Institutuaren berezko tituluetakoko ikasleak (guztira) (*):	216
Masterra: Enpresen Zuzendaritza eta Kudeaketa (Executive MBA)*	75
Masterra: Marketina eta Merkataritza Zuzendaritza*	52
Finantza Merkatuak eta Banka Pribatua Masterra (FMBP)*	58
Masterra: Ekintzailtza eta Enpresa Zuzendaritza (MBAe3)*	31
Lankidetzan aritutako master eta doktorego programak	3
Lankidetzeta programetako ikasleak (guztira) (*):	143
Master Ofiziala: Finantzak eta Finantza Zuzendaritza	63
Unibertsitateko masterra: Enpresa Zuzendaritza Berrikuntzaren eta Internazionalizazioaren ikuspegitik	28
Enpresa Zuzendaritza, Ezagutza eta Berrikuntza Doktoregoa	52

Ezagutzaren trukea eta dibulgazioa

Enpresekin izenpetutako hitzarmenak	11
Antolatutako hitzaldiak	46
Ikertzaile bisitariak	4
Prestakuntza eta ikerkuntza finantzatzeko banako dirulaguntzak	10

Datu ekonomikoak

Kudeatutako aurrekontua	
Management Letters/Cuadernos de Gestión	14.487 €
Masterra: Enpresen Zuzendaritza eta Kudeaketa**	231.539 €
Masterra: Marketina eta Merkataritza Zuzendaritza**	132.231 €
Finantza Merkatuak eta Banka Pribatua Masterra (FMBP)**	82.943 €
Masterra: Ekintzailtza eta Enpresa Zuzendaritza (MBAe3)**	75.500 €
Enpresa Institutua (AZPko langileak, webgunea, prestakuntzarako dirulaguntzak eta bestelakoak)	17.081 €

(*): Lau hilabetez titulazio bereko bi promoziotako ikasleek bat egiten dutenez, ikasle kopurua bi promoziotakoen batura da.

(**): Zifra ekonomikoen bikoizketa saihesteko, lau hilabetez bi promozioek bat egin arren, datu hauetan graduondoko bakoitzeko edizio bakarra bildu da.

2 Ikerketa

2. Ikerketa

1. Management Letters / Cuadernos de Gestión

Management Letters / Cuadernos de Gestión nazioarteko aldizkari akademikoa da eta Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatearen (UPV/EHU) Enpresa Institutuak editatzen du 1985az geroztik. Zorroztasun akademikoarekin egindako lanak argitaratu nahi izaten ditu, eta aldizkariaren xede diren ezagutza arloentzako ekarpen garrantzitsuak direnak.

Journal of Citation Report delakoak 2021eko argitalpenean berriro sartu zuen Management Letters/Cuadernos de Gestión aldizkaria ESCI edizioaren barruan. Zenbait metrika kalkulatu dituzte, hala nola Journal Citation Indicator, eta 0,29ko balioarekin hirugarren kuartilean kokatzen du Web of Science-ko aldizkari guztien

multzoan, BUSINESS kategorian. Era berean, Scopus datu basean indexatuta dago, 80/189 tokian (57. perzentila, bigarren kuartila) Economics, Econometrics and Finance (miscellaneous) kategorian eta 26/57 tokian (55. perzentila, bigarren kuartila) Business, Management and Accounting: Industrial Relations kategorian 2021. urtean.

Aldizkariak %90eko bazterte tasa du. Latinoamerikako aldizkari multzoan, Open Access eta Web of Science-eko bilduma nagusikoak diren artean 1/24 postua du NEGOCIOS/BUSINESS arloan REDIB rankingaren arabera eta beste urte batez berriro du FECYT-en Kalitate Zigilua 2022 urterako.

Gaur egun aldizkariak atal arrunt bat eta bi zenbaki berezi kudeatzen ditu, "Sustainable Development Goals (SDGs): management and reporting" eta "New trends in entrepreneurship", zenbait unibertsitateko editore gonbidatuekin.

2022an guztira 243 eskuizkribu jaso ziren eta 25 artikulua argitaratu ziren 22(1) eta 22(2) zenbakietan. Azkeneko datuen arabera, batez beste 7 egun behar dira "desk rejections" delakoetarako, 98 egun parekoek aztertu ondoren baztertzeko eta 152 onartzeko.

Aurten zenbait biltzarretan hartu du parte aldizkariak, eta honako hauek nabarmentzen dira: (1) TWINE-Co-creating sustainable Tourism & WINE Experiences in rural areas eta (2) XXXII Jornadas Luso-Espanholas de Gestão Científica, Aveiroko Unibertsitateak antolatuta.

2. Kontratuak eta ikerketa proiektuak

1. Path-dependence, resiliencia y evolución de antiguas regiones industriales: una explicación histórica multi-nivel y multi-agente, MICIN (PID2021-122846NB-100, (50.400 €), IP **Jesús M. Valdaliso**, INV: **I. Basterretxea, O. Villarreal**.
2. Proyecto de Investigación, Convocatoria Universidad-Sociedad-Empresa (2022) (US22/29), "Efectos de la información de sostenibilidad en el acceso a la financiación bancaria de las PYME", (8.171 €), IP **Alaitz Mendizabal**, INV: **Aitziber Olasolo, Ana Blanco, Marian Zubia, Amaia Altuzarra**, 18/11/2022-18/11/2024.
3. Asesoría técnica en labores fundacionales. (9.090,90 €), IP **Jose Domingo García Merino**, 01/03/2021-15/04/2022.
4. Proyectos de generación de conocimiento 2021, Ministerio de Ciencia e Innovación (PID2021-123686OB-I00), Oportunidades en la transición hacia una economía baja en carbono que mitiga el cambio climático: Estimulando al consumo bajo en carbono a través de incentivos y nudges, (104.665 €) (Costes indirectos incluidos), IP1: **Patrick Hartmann**, IP2: **José María Barrutia Legarreta**, Inv: **Carmen Etxebarria Miguel, Vanessa Apaolaza Ibáñez, Ainhize Gilsanz López, Cristina María López Caro, Itziar Aguado Moralejo**, 01/09/2022 hasta 31/08/2025.
5. Estudio sobre el comportamiento de compra de productos de comercio justo en la CAPV: Importancia del canal online y el uso de redes sociales entre la población universitaria, (15.000€). IP: **Pilar Fernández Ferrín**, INV: **Sandra Castro González, Belén Bande Vilela y M. Mercedes Galán Ladero**, 01/01/2022 hasta 31/03/2023.
6. Asesoría y edición de Management Letters/Cuadernos de Gestión 2022, (10.000€). IP: **Pilar Fernández Ferrín**, INV: **Cristina López Caro, Belén Bande Vilela e Isabel Sánchez Hernández**, 01/01/2022 hasta 31/12/2022.
7. Empowering the Youth through Financial Literacy, ERASMUS+ Programme (2021-1-BE05-KA220-YOU-000028483), (15.653 €), IP: **Ibon Aranburu**, INV **Marisol Esteban, Beatriz Plaza, Olaia Larruskain**, 01/12/2021-30/11/2023.
8. Reinventing Mentoring in Arts Management, ERASMUS+ Programme (2020-1-EE01-KA203-078003), (41.815 €), IP **Beatriz Plaza**, INV **Marisol Esteban, María Saiz; Victoria Ateca, Ibon Aranburu**, 01/09/2020-31/08/2023.
9. Virtuall TRAINing for traditional Crafts ERASMUS+ Programme (2020-1-AT01-KA226-VET-092635), (26.447 €), IP **Beatriz Plaza**, INV **Marisol Esteban, María Saiz; Victoria Ateca, Ibon Aranburu**, 15/06/2021-14/06/2023.
10. Global Entrepreneurship Monitor (2022), (PT10806), (43.750€) IP **María Saiz**, 02/01/2022-31/12/2022.
11. Comité Científico - V Congreso de Empleo 2022 (TR42077), (542, 15€), IP **María Saiz**. Firmado: 26-12-2022.euros). IP: **Pilar Fernández**, INV: **Jon Landeta, Eneka Albizu y Miguel Ángel Peña**. De 29-07/2020 a 28/06/2021.

2. Ikerketa

3. Ikertaldeak

1. Eusko Jaurlaritzako Ikertalde Finkatua-A (IT890-16); IN: **Agustín Azkarate**, (453.800€); ik.: **Andrés Araujo**. (71.000€). 2016ko urtarrila-2023ko abendua..
2. Eusko Jaurlaritzako Ikertalde Finkatua-A (IT 952-16), "Gobernanza y Marketing para la Sostenibilidad"; IN: **Carmen Etxebarria**; ik.: **Itziar Aguado, Vanessa Apaolaza, José María Barrutia, Ainhize Gilsanz, Patrick Hartmann, Cristina María López, Ainhize Eletxigerra**. 2016ko urtarrila-2023ko abendua.
3. Eusko Jaurlaritzako Ikertalde Finkatua-A (IT1099-16), "Dirección de Innovación y Personas"; IN: **Jon Landeta**; ik.: **Jon Barrutia, Jon Charterina, Aitziber Lertxundi, Imanol Basterretxea, Pilar Fernandez**. 2016ko urtarrila-2023ko abendua.
4. Eusko Jaurlaritzako Ikertalde Finkatua-A (IT 952-16), "Gobernanza y Marketing para la Sostenibilidad"; IN1: **José María Barrutia**, IN2: **Carmen Etxebarria**; ik.: **Vanessa Apaolaza, Patrick Hartmann, Itziar Aguado, Ainhize Gilsanz, Cristina María López, Aitor Marcos, M. Begoña Peña**. (80.600€). 2022ko urtarrila – 2025eko abendua.
5. Eusko Jaurlaritzako Ikertalde Finkatua-B (IT 1735-22), "Dirección de innovación, personas y organizaciones responsables"; IN: **Pilar Fernández**; ik.: **Jon Barrutia, Jon Landeta, Jon Charterina, Aitziber Lertxundi, Imanol Basterretxea, Izaskun Larrieta, Lucía Sáez**. (38.400€). 2022ko urtarrila-2025eko abendua.
6. Eusko Jaurlaritzako Ikertalde Finkatua-B (IT1523-22); IN: **Jesús M. Valdaliso** ik.: **Iñaki Periañez, Oskar Villarreal**. (72.000€). 2022ko urtarrila-2025eko abendua.
7. Eusko Jaurlaritzako Ikertalde Finkatua-B (IT937 16); IN: **Mikel Olazaran**; ik.: **Eneka Albizu, Oihana Valmaseda**, 2016ko urtarrila 2023ko abendua.
8. Eusko Jaurlaritzako Ikertalde Finkatua-A (IT1641-22). Gobernanza, Emprendimiento y Sostenibilidad en la Empresa Familiar (GESEF).Erakunde finantzatzailea: Eusko Jaurlaritzza. Iraupena 2022/2025. IN: **Amaia Maseda** (beste ikertzaileen artean daude **Aparicio, G., Arzubiaga, U. Sanchez-Hermoso, V., Iturralde, T. eta Zorrilla, P.**).
9. Eusko Jaurlaritzako Ikertalde Finkatua-A (IT 1541-22), "Grupo de Investigación en Ciencias Sociales y Jurídicas aplicadas a las Nuevas Tecnociencias (GI-CISJANT); IN: **Pilar Nicolás**; ik.: **Iñigo de Miguel, Marisol Esteban, Ibon Aranburu, Beatriz Plaza, Miren Josune Pérez Estrada**. 2022ko urtarrila-2025eko abendua.
10. UPV/EHUko ikertaldea, "Gobernanza, Emprendimiento y Empresa Familiar con criterios ESG (ESG-GEGIEF)", (GIU19/057); IN: **Amaia Maseda**; ik.: **Gloria Aparicio, Txomin Iturralde, Pilar Zorrilla**. 2020ko urtarrila-2022ko abendua.
11. UPV/EHUko ikertaldea, "Dirección de Innovación y Personas", (GIU19/035); IN: **Pilar Fernández eta Jon Charterina**; ik.: **Jon Barrutia, Imanol Basterretxea, Jon Landeta, Aitziber Lertxundi, Izaskun Larrieta**. 2020ko urtarrila – 2022ko abendua.
12. Social efficiency benchmarking model application (PES20/10); IN: **Leire San Jose**; ik.: **Jose Domingo Garcia Merino, Jon Barrutia Guenaga, Maite, Ruiz Roqueñi, Jorge Gutierrez Goiria, Sara Urionabarrenetxea Zabalandikoetxea, Ana Beraza Garmendia**. 2020ko otsaila –2022ko otsaila.
13. UPV/EHUko ikertaldea "Ethics in Finance & Social Value", (GIU19/30); IN: **Leire San-Jose**, 2020-2022; ik.: **Sara Urionabarrenetxea, Jose Domingo Garcia-Merino, Maite Ruiz-Roqueñi, Ana Beraza, Larraitz Lazkano**.
14. Gobernanza, Emprendimiento y Gestión de Intangibles en la Empresa Familiar con criterios ESG (ESG-GEGIEF) (GIU19/057). Erakundea. UPV/EHU, 2020/2022. Dirulaguntzaren zenbatekoa: 19.890,81. IN: **Amaia Maseda** (beste ikertzaileen artean daude **Zorrilla, P. Aparicio, G. Iturralde, T.**).

15. ECYS.14 ikertaldea, Impulsando la Economía Circular y Sostenible en Euskadi a partir de la Innovación y el Emprendimiento (GIU19/033). Erakundea. UPV/EHU, 2020/2022. Dirulaguntzaren zenbatekoa: 10.354,00. IN: **Azucena Vicente**; ik.: **Aitor Basañez**; **Amaia Jone Betzuen**; **Ana Blanco**; **Eva Emmanuel**; **Goiuri Alberdi**; **Iñaki Periañez**; **Jon Hoyos**; **Julen Castillo**; **Julen Izaguirre**; **María Saiz**; **Mirene Begiristain**; **Unai Tamayo Orbegozo**; **Xabier Olabarrieta Arnaiz**; **Yolanda Chica Páez**.

16. Conocimiento, organización e innovación. Convocatoria para la Concesión de Ayudas a los Grupos de Investigación en la Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatea (Modalidad II) (GIU21/61). Zenbatekoa: 43.059€; IN: **Mikel Olazarán**; ik.: **Cristina Lavía**, **Beatriz Otero**, **Eneka Albizu**, **Oihana Valmaseda**, 2022-2025.

2. Ikerketa

4. Argitalpenak

Indexatutako aldizkarietako argitalpenak (JCR edo Scopus)

1. **Aguado-Moralejo, I., Echebarria, C., eta Barrutia, J. M.** (2022). Efecto barrio en Bilbao: evidencia empírica reciente. *Estudios Geográficos*, 83(292), e093.
2. **Aguado-Moralejo, I., Echebarria, C., eta Barrutia, J. M.** (2022). De los anillos verdes a las infraestructuras verdes: tres estudios de caso en América. *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, (92).
3. **Alayo, M., Iturralde, T., eta Maseda, A.** (2022). Innovation and internationalization in family SMEs: analyzing the role of family involvement. *European Journal of Innovation Management*, 25 (2), 454-478.
4. **Alayo M., Maseda A., Iturralde T. eta Calabrò A.** (2022). We are family! The role of family members' identification in the internationalization of family firms. *European Management Journal*.
5. **Apaolaza, V., Paredes, M. R., Hartmann, P., Barrutia, J. M., eta Echebarria, C.** (2022). How does mindfulness relate to proenvironmental behavior? The mediating influence of cognitive reappraisal and climate change awareness. *Journal of Cleaner Production*, 357, 131914.
6. **Apaolaza, V., Hartmann, P., Paredes, M. R., Trujillo, A., eta D'Souza, C.** (2022). What motivates consumers to buy fashion pet clothing? The role of attachment, pet anthropomorphism, and self-expansion. *Journal of Business Research*, 141, 367-379.
7. **Apaolaza, V., Paredes, M. R., Hartmann, P., García-Merino, J. D., eta Marcos, A.** (2022). The effect of threat and fear of COVID-19 on booking intentions of full board hotels: The roles of perceived coping efficacy and present-hedonism orientation. *International Journal of Hospitality Management*, 105, 103255 (doi.org/10.1016/j.ijhm.2022.103255) (JCR2021 Strategy and Management Q1).
8. **Aparicio, G, Maseda A., Iturralde T. eta Zorrilla, P.,** (2022). The family business brand: cross-fertilization between fields. *Management Decision*.
9. **Arzubiaga, U., De Massis, A., Maseda, A., eta Iturralde, T.** (2022). The influence of family firm image on access to financial resources in family SMEs: a signaling theory perspective. *Review of Managerial Science*, 1-26 (JCR2021, Q2 Management).
10. **Arzubiaga, U., De Massis, A., Kammerlander, N., eta Hoy, F** (2022). Knowledge management in family firms: opening the black box and suggestions for future research, *Journal of Knowledge Management*, 26(2) 2022, 269-290 (JCR2021, Q1 Management).
11. **Bande, B., Castro González, S., Fernández Ferrín, P., eta Vila Vázquez, G.** (2022). Fostering creative selling through ethics. An emotion based approach. *Business Ethics, the Environment & Responsibility* (Scopus, Q1, D1, 99th percentile, Philosophy).
12. **Barrutia, J. M., Echebarria, C.** (2022): Harnessing social interaction and intellectual capital in intergovernmental networks. *Journal of Intellectual Capital* 23(3), 639-665.
13. **Barrutia, J. M., Echebarria, C.** (2022): Public managers' perception of exploitative and explorative innovation: An empirical study in the context of Spanish municipalities. *International Review of Administrative Sciences* 88 (1), 131-151.
14. **Barrutia, J. M., Echebarria, C., Aguado-Moralejo, I., Apaolaza-Ibáñez, V., eta Hartmann, P.** (2022). Leading smart city projects: Government dynamic capabilities and public value creation. *Technological Forecasting and Social Change*, 179, 121679.

15. **Basterretxea, I., Cornforth, C., eta Heras-Saizarbitoria, I.** (2022). Corporate governance as a key aspect in the failure of worker cooperatives. *Economic and industrial democracy*, 43(1), 362-387. (JCR21, Industrial Relations & Labour: Q3)
16. **Bauweraerts, J., Arzubiaga, U., eta Diaz-Moriana, V.** (2022). Unveiling the global focus-performance relationship in family firms: the role of the board of directors. *International Business Review*, 101977 (JCR2021, Q1 Business).
17. **Bauweraerts, J., Arzubiaga, U., eta Diaz-Moriana, V.** (2022). Going greener, performing better? The case of private family firms. *Research in International Business and Finance*, 63, 101784. (JCR2021, Q1 Business, Finance).
18. **Biswas, D., Hartmann, P., Eisend, M., Szocs, C., Jochims, B., Apaolaza, V. eta Borges, A.** (2022). Caffeine's Effects on Consumer Spending. *Journal of Marketing*, 00222429221109247.
19. **Calvo, C., Monje-Amor, A., eta Villarreal, O.** (2022). When your value proposition is to improve others' energy efficiency: Analyzing the internationalization dilemma of eco-innovations in SMEs. *Technological Forecasting and Social Change*, 185, 122069. (JCR2021, Q1 Business. Scopus 2021, Q1, D1, 97th percentile, Business and International Management)
20. **Cano-Rubio, M., Sanchez-Famoso, V., eta Fuentes-Lombardo, G.** (2022). Justifying International Growth in Spanish Family Wineries and Olive Oil Mills. *Journal of Small Business Strategy*, 32(2), 39-50. (SJR Q2 – Strategy and Management)
21. **Chirico, F., Ireland, R. D., Pittino, D., eta Sanchez-Famoso, V.** (2022). Radical innovation in (multi) family owned firms. *Journal of Business Venturing*, 37(3), 106194. (JCR Q1 - Business)
22. **Etxeandia-Pradera, J. I., Landeta, J., Gonzalez-Such, J., eta Aguilar, E. J.** (2022). How to Improve Training in Descriptive Psychopathology for Psychiatry Residents: A Delphi Study. *Psychopathology*, 1-14. (JCR2021, Q3; SRJ2021, Q1, Clinical Psychology).
23. **Eletxigerra, A., Barrutia, J. M., eta Echebarria, C.** (2022). Expanding the task-dominant value co-creation narrative: the role of consumer expertise and social and mental processes. *Journal of Travel Research*, 61(5), 1061-1087.
24. **Etzegarai-Legarreta, O., & Sanchez-Famoso, V.** (2022). The Role of Beekeeping in the Generation of Goods and Services: The Interrelation between Environmental, Socioeconomic, and Sociocultural Utilities. *Agriculture*, 12(4), 551. (JCR Q1 - Agronomy)
25. **Fernández, P., Hartmann, P., eta Apaolaza, V.** (2022). What drives CSR communication effectiveness on social media? A process-based theoretical framework and research agenda. *International Journal of Advertising*, 41(3), 385-413.
26. **Gisbert-Trejo, N., Albizu, E., Landeta, J., eta Fernández-Ferrín, P.** (2022). Mentoring programs implementation: differences between group and individual mentoring. *Development and Learning in Organizations: An International Journal*. 36(4), 1-4. SRJ 2021, Q2, Business, Management and Accounting.
27. **Hartmann, P., Marcos, A., eta Apaolaza, V.** (2022). Past, present, and future of research on corporate social responsibility advertising. *International Journal of Advertising*, 1-9.
28. **Hartmann, P., Marcos, A., Castro, J., eta Apaolaza, V.** (2022). Perspectives: Advertising and climate change—Part of the problem or part of the solution? *International Journal of Advertising*, 1-28.
29. **Keen, C., Lescop, D., eta Sanchez-Famoso, V.** (2022). Does coopetition support SMEs in turbulent contexts?. *Economics Letters*, 218, 110762. (JCR Q3 - Economics)

2. Ikerketa

30. Keen, C., Sanchez-Famoso, V., eta Dana, L. P. (2022). Moderating effect of social capital on the dynamics between entrepreneurial orientation and internationalization of Spanish family owned businesses. *Journal of Management & Organization*, 1-19 (JCR Q3 - Management)
31. Luengo-Valderrey, M. J., Emmanuel-Martínez, E., Rivera-Revilla, R., eta Vicente-Molina, A. (2022). Ecological behaviour in times of crisis and economic well-being through a comparative longitudinal study. *Journal of Cleaner Production*, 359, 131965. (JCR Q1, IF: 11,07) Elsevier <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0959652622015748>.
32. Marcos, A., Barrutia, J. M., eta Hartmann, P. (2022). Moral licensing, identity and eco-leadership: Can public managers' support for a green recovery be undermined?. *Public Money & Management*, 1-10. DOI: <https://doi.org/10.1080/09540962.2022.2155361>. Routledge
33. Marcos, A., Hartmann, P., eta Barrutia, J. M. (2022). The Impact of Emissions Reduction Awareness on Moral Self-Concept: Sustaining Climate-Friendly Behaviour in the Aftermath of the Covid-19 Pandemic. *Environmental Values*. DOI: <https://doi.org/10.3197/096327122X16569260361841>. White Horse Press
34. Maseda, A., Iturralde, T., Coopers, S. eta Aparicio, G. (2022). Mapping women's involvement in family firms: a review based on bibliographic coupling analysis. *International Journal of Management Review*, 24(2) pp. 279-305
35. Moreno-Menendez, A. M., Arzubiaga, U., Diaz-Moriana, V., eta Casillas, J. C. (2022). The impact of a crisis on entrepreneurial orientation of family firms: The role of organisational decline and generational change. *International Small Business Journal*, 40(4), 425-452. (JCR2021, Q2 Business y Q2 Management).
36. Olabarrieta, U., San-Jose, L., Retolaza, J.L. eta Araujo, A. (2022). Estimación del valor en liquidación de una empresa insolvente. *DYNA*, 97(4), 351-351. (JCR22, Q3). DOI: <https://doi.org/10.6036/10555>
37. Paillé, P., Sanchez-Famoso, V., Valéau, P., Ren, S., eta Mejia-Morelos, J. H. (2022). Green HRM through social exchange revisited: when negotiated exchanges shape cooperation. *The International Journal of Human Resource Management*, 1-31. (JCR Q2 - Management).
38. Peña-Lang, M.B., Barrutia, J. M. eta Echebarria, C. (2022). Service quality and students' academic achievement. *Quality Assurance in Education*. DOI: <https://doi.org/10.1108/QAE-02-2022-0039>. Emerald.
39. Plana-Farran, M., Arzubiaga, U., eta Blanch, A. (2022). Successors' Future Training in Family Farms: The Impact of Intrinsic and Extrinsic Factors. *Journal of the Knowledge Economy*, 1-22. (JCR2021, Q3 Economics).
40. Plaza, B., Aranburu, I., eta Esteban, M. (2022). Superstar Museums and global media exposure: mapping the positioning of the Guggenheim Museum Bilbao through networks. *European Planning Studies*, 30(1), 50-65 (JCR2021, Q2).
41. Retolaza, J. L., eta San-Jose, L. (2022). Is It Possible to Monetarily Quantify the Emotional Value Transferred by Companies and Organizations? An Emotional Accounting Proposal. *Frontiers in Psychology*, 5656.
42. San-Jose, L., Gonzalo, J.F. eta Ruiz-Roqueñi, M. The management of moral hazard through the implementation of a moral compliance model (MCM). *European research on management and business economics*, 28(1), 100182. (JCR 20 business: Q1).
43. San-Jose, L., Gonzalo, J. F., eta Ruiz-Roqueñi, M. (2022). The management of moral hazard through the implementation of a Moral Compliance Model (MCM) . *European Research on Management and Business Economics*, 28 (1) (JCR Q1).

44. **San-Jose, L., Urionabarrenetxea, S., eta García-Merino, J. D.** (2022). Zombie firms and corporate governance: What room for maneuver do companies have to avoid becoming zombies?. *Review of Managerial Science*, 16(3), 835-862. (JCR 20 management: Q2).
45. **Santos Larrazabal, J., eta Basterretxea, I.** (2022). Intercooperation, flexicurity and their impact on workers: The case of Fagor Electrodomésticos. *Annals of Public and Cooperative Economics*, 93(3), 607-635. (JCR21 economics: Q3).
46. **Song, Y., Escobar, O., Arzubiaga, U., eta De Massis, A.** (2022). The digital transformation of a traditional market into an entrepreneurial ecosystem. *Review of Managerial Science*, 16(1), 65-88. (JCR2021, Q2 Management).
47. **Vasquez, O. eta San-Jose, L.** Ethics in Fintech through users' confidence: determinants that affect trust, *The Ramon Llull Journal of Applied Ethics*, 13, 99-149 (Scopus)

Beste argitalpen batzuk aldizkarietan

1. **Olabarrieta, U.; San Jose, L., eta Retolaza, J.L.** (2022). El valor liquidativo de los activos de una empresa en un proceso concursal. *DYNA management*, 10(1), 3.
2. **Olabarrieta, U.; Garcia-Merino, J.D. eta San-Jose, L.** (2022). Los honorarios de la administración concursal y a cuenta de garantía arancelaria. *Anuario de derecho concursal*, (57), 137-175.

Liburuetako argitalpenak/kapitulauk

1. **Hernández-Linares, R., Diaz-Moriana, V., eta Sanchez-Famoso, V.** (2022). Managing Paradoxes in Family Firms: A Closer Look at Public Politics in Spain. In *Family Business Debates* (pp. 225-241). Emerald Publishing Limited.
2. **Hoyos, J.** (2022). Plan financiero para start-ups. *Proceso y métricas en la práctica*. ESIC. Madrid.
3. **Magro, E., Uyarra, E., eta Valdaliso, J.M.** (2022), Agency, institutions and regional resilience: an approach from the Basque region. En *Pinheiro, R., Frigotto, M.L., y Young, M. (eds.), Towards Resilient Organizations and Societies* (pp. 277-304), Londres, Palgrave-MacMillan,
4. **Marcos, A., Hartmann, P., Barrutia, J. M., eta Apaolaza, V.** (2022). Carbon Taxes Beyond Emissions' Reduction: Co-benefits and Behavioural Failures in Emerging Markets. In *Environmental Sustainability in Emerging Markets* (pp. 243-262). Springer, Singapore.
5. **Mediano, L.** (2022). Coyuntura de las Comunidades Autónomas. País Vasco. En *Fraiz, J.A. y Araujo, N. (Direc.), La actividad turística en España en 2020* (Edición 2021) (pp. 233-242). Madrid, AECIT (Asociación Española de Expertos Científicos en Turismo). Síntesis.
6. **Mediano, L.** (2022). Coyuntura de las Comunidades Autónomas. País Vasco. En *Fraiz, J.A. y Araujo, N. (Direc.), La actividad turística española en 2021. Innovación, digitalización, sostenibilidad y competitividad como factores de la nueva gestión turística* (pp. 145-152). Madrid, AECIT (Asociación Española de Expertos Científicos en Turismo). Síntesis.
7. **Policarpo, M. C., Aguiar, E. C., Marcos, A., Hartmann, P., eta Apaolaza, V.** (2022). The Role of Green Product Pricing in Conspicuous Green Consumption Behaviour—A Brazilian Perspective. In *Environmental Sustainability in Emerging Markets* (pp. 1-21). Springer, Singapore.
8. **Valdaliso, J.M. (dir.), Alvarado, C. eta Suárez, P.** (2022), NORTEGAS 1845-2021. Historia de la industria del gas en el norte de España, Madrid, Marcial Pons.
9. **Valdaliso, J.M.** (2022). Crisis económica e incertidumbre política: el coste de la Transición para la marina mercante y la industria naval españolas. En *De la Torre, J., y Rubio-Varas, M. (Eds.), Economía en transición: del tardofranquismo a la democracia* (pp. 223-252). Madrid, Marcial Pons.

2. Ikerketa

5. Zuzendutako tesiak

1. "Desarrollo de una herramienta metodológica para evaluar el potencial de crecimiento de la bioeconomía forestal circular en una región europea".

Doktoregaia: **Leire Barañano Orbe**

Zuzendariak: **Andrés Araujo de la Mata** eta **Carlos Garbisu Crespo**

2. "Impulso a los ecosistemas de emprendimiento mediante las tecnologías de la información y comunicación".

Doktoregaia: **Jokin Cearra Mendialdua**

Zuzendariak: **Jon Barrutia Guenaga** eta **María Sáiz Santos**

6. Sariak

Best Paper Award in Finance and Accounting 2022. AEDEM International Conference. Paper "Financial but Highly Trained Virgins: Is Gender Determining in the Relationship Between Behaviour and Financial Performance?". Egileak: **Sara Urionabarrenetxea**, **Jose Domingo García-Merino**.

Best student paper award, congreso Icoria 2022 (Praga), European Advertising Academy, paper: "The effect of social cynicism on consumer trust in sustainable fashion clothing brands: The role of perceived greenwashing and conspicuous consumption motives", Egileak: **Manoela Costa Policarpo**, **Vanessa Apaolaza**, **Patrick Hartmann**, **Mario R. Paredes**, **Clare D'souza**, **Aitor Marcos**.

Best paper award in Management 2022. AEDEM International Conference por el trabajo titulado "Adaptación del modelo de co-gobernanza español para el impulso del retail urbano". Egileak: **Susana Tejada Barrenetxea**, **Pilar Zorrilla Calvo** eta **Gloria Aparicio**.

3

Graduondoko programak

3. Graduondoko programak

1. Berezko programak

Enpresen Zuzendaritza eta Kudeaketa Masterra (Executive MBA)

Ekonomia eta Enpresa Fakultatean (Sarriko) ematen da 1988-1989 ikasturtetik eta bere espezialitateko Estatu osoko masterrik prestigiotsuenetako bat da.

Aldi honetan euskal enpresetan zuzendaritzako ardurak dituzten 1.350 profesional baino gehiagok egin dute master hori eta horri esker proiektzioa eta jarduna hobetu ahal izan dituzte. UPV/EHUren Enpresa Institutuak antolatzen du eta Bizkaiko Foru Aldundiko Ekonomia Sustatzeko Sailak eta Emilio Soldevilla Fundazioak (FESIDE) finantzatzen dute. 2022an, 34. edizioan, 40 pertsona izan dira eta 35. edizioa ere hasi da azken hiruhilekoan, 35 profesionalekin.

MBAREN esparruan hainbat jarduera garatzen dira, hala nola Enpresarekin topaketa, aintzatetsitako eta enpresa munduan edo gizartean eragin handia duten hizlariekin, esaterako, Isabel Iturbe (Bilbao Basket-eko presidentea), Iñigo Barrenchea (El Correo-ko zuzendari nagusia), Xabier Sagredo (BBK-ko presidentea), Idoia Mendia (Eusko Jaurlearitzako lehendakariordea), Enrique Pedrosa (Siemens Gamesa-ko zuzendari nagusia), Oskar Fajardo (Nemergent Solutions-eko zuzendari nagusia), Alberto Santana (historialaria eta EITB-ko aurkezlea), Aitor Elizegi (Athletic-eko presidentea), Aitor Alapont (P4Q-ko zuzendari nagusia), Eduardo Zubiaurre (Confebask-eko presidentea) edo Javier Ormazabal (Grupo Velatia-ko presidentea) besteak beste. Enpresetarako ikustaldiak COVID-19aren pandemiak mugatu zituen arren, Etxebarrin Sidenorrera egindakoa eta Alonsotegin P4Q-ra egindakoa nabarmentzen ditugu.

Master horrek graduatuen elkarte bat du eta 500 profesional baino gehiagorekin networkinga egiteko aukera ematen du. Era berean, lan poltsa bat, hitzaldiak eta ikastaro espezializatuak ere eskaintzen ditu.

Marketin eta Merkataritza Zuzendaritza Masterra

Ekonomia eta Enpresa Fakultatean (Sarriko) ematen da master hori 1989-1990 ikasturteaz geroztik eta etengabeko hobekuntzarako eta berrikuntzarako gaitasun handia erakutsi du, marketinaren jardueran erasan sakona izan duten aldaketa eta teknologia guztietara etengabe egokituz (sare sozialak, marketin mugikorra edo Big Data, besteak beste).

Horri esker, hiru hamarkada baino gehiago hauetan Estatuko unibertsitate guztietako graduondoko finkatuena bihurtu da bere espezialitatean. UPV/EHUren Enpresa Institutuak antolatzen du eta Bizkaiko Foru Aldundiko Ekonomia Sustatzeko Sailak eta Emilio Soldevilla Fundazioak (FESIDE) finantzatzen dute. 15 hilabeteko iraupena du (urte bateko urritik hurrengo urteko abendura).

2022an eman ziren 33. edizioko (2021-2022 ikasturtea) lau hiruhilekotatik hiru eta 34. edizioko (2022-2023 ikasturtea) lehen hiruhilekoa; guztira, 52 ikasle izan dira (25 eta 27, hurrenez hurren). Irakaskuntza presentziala izan zen arren, ikasleen behar puntualen ondorioz (konfinamenduagatik edo gaixotasunengatik) beharrezkoa izan denean eskolak bi eratara eman dira (ikasle gehienak gelan eta bakar batzuk etxean direla).

Egindako jardueren artean, prestigio aintzatetsiko eta enpresa edo gizarte arloko eragin handiko hizlarien hitzaldiez gain eta enpresetara egindako ikustaldiez gain, praktiketarako hitzarmenak sinatu dira komunikazio agentziekin, industria enpresekin, elikagaien enpresekin eta gobernuz kanpoko erakundeekin, besteak beste.

Finantza Merkatuak eta Banka Pribatua Masterra (FMBP)

Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatearen (UPV/EHU) Finantza Merkatuak eta Banka Pribatua Masterra Enpresa Institutuak antolatzen du eta Bizkaiko Foru Aldundiaren (BFA) Ekonomia Sustatzeko Sailak babesten du. Osoko prestakuntza eskaintzen du finantza-merkatuetan, aktiboen kudeaketan, banka pribatuan eta aholkularitza finantzarioan, eta Balore Merkatuaren Batzorde Nazionalaren (CNMV) gaitzaile ziurtagiria du aholkularitza jarduera garatzeko. Era berean, lankidetzeta hitzarmenak ditu BME (Espainiako Burtsak eta Merkatuak) institutuarekin, Ekonomistak Euskal Elkargoarekin eta Bizkaiko Industri Ingeniarrien Elkargoarekin.

Helburua da sektoreko profesional dinamikoak trebatzea, azterketarako gaitasuna eta ezagutza teoriko eta praktikoa handia dutenak, gero eta zorrotzagoa den finantza sektorerara zuzentzeko eta egokitzeko beharrezko gaitasunak eta trebetasunak har ditzaten. Horretarako, programa anbiziotsua garatzen da eta maila handiko prestakuntza eskaintzen da honako arlo hauetan: datuen analisia eta arriskuen modelizazioa, merkatuak eta eratorritako produktuak, zorroen kudeaketa, inbertsio alternatiboak, finantza aholkularitza eta inbertsio sozialki arduratsuak (ESG), finantza sektoreko erronkak eta joerak sartuz.

Irakasle guztiak adituak eta jardunean ari diren lehen mailako profesionalak dira, akademikoak, SICAVeko kudeatzaileak, arrisku saileko arduradunak, inbertsio funtsen kudeatzaileak eta bankako arduradunak, besteak beste.

Finantza Merkatuak eta Banka Pribatua masterrak (60 kreditu) egitura modularra du eta Unibertsitateko Espezialistaren arloko bi titulu ditu, bakoitza banan-banan egin daitekeena:

- Ondarearen gestioa eta banka pribatua espezialista (30 kreditu)
- Finantza merkatuak eta aktiboen kudeaketa espezialista (30 kreditu)

Garatutako jardueren artean, hitzaldiez gain praktiken programa zabala dago, ikasgelako ikasketak eta eguneroko edukien aplikazioa uztar ditzaten ikasleek. Graduondokoak praktiketako hitzarmenak ditu sinatuta honako hauekin, besteak beste: Caja Rural de Navarra, Bankinter, Norwealth, Renta4 Banco, Kutxabank Gestión, Laboral Kutxa, Banca March, Aderta, Banco Santander, BBVA, Deloitte, Valor Óptimo, Caixa Geral, Kantox eta Banco Sabadell.

15 urteko esperientzia dugu, egresatuen % 95ak finantza sektorean garatzen du jarduera profesionala eta askok eta askok aukera profesional berriak aurkitu dituzte sektorearen barruan. Harreman sare zabalari eta 2008az geroztik eratu den 400 profesional baino gehiagoko ikasle ohien sareari esker, masterra amaitu ondoren lan poltsan sartzeko eta jardunaldi eta mintegietan elkarrekintzan aritzeko aukera dago.

2022an, XIV. eta XV. edizioak eman dira (2021-2022 eta 2022-2023 ikasturteak) Ondarearen Gestioa eta Banka Pribatua (OGBP) unibertsitateko espezialistaren arloan eta 2022-2023 ikasturterako Finantza Merkatuak eta Banka Pribatua Masterraren eta Finantza merkatuak eta aktiboen kudeaketa espezialistaren arloko I. edizioa hasi da, guztira 30 ikaslerekin.

3. Graduondoko programak

Ondarearen Gestioa eta Banka Pribatua unibertsitateko espezialista (OGBP)

UPV/EHUren Ondarearen Gestioa eta Banka Pribatua (OGBP) unibertsitateko espezialista titulua, Enpresa Institutuak proposatua, Balore Merkatuaren Batzorde Nazionalak (CNMV) aitortuta dago aholkularitza jarduera garatzeko gaitzaile gisa, MiFID II (Markets in Financial Instruments Directive) eskakizunen arabera, finantza aholkularitza eskaintzen duten langileek CNMVk aitortutako titulazioa izateko betebeharra baitute jarduera garatzeko.

Graduondoko hori Ekonomia eta Enpresa Fakultatean (Sarriko) ematen da 2008az geroztik eta Finantza Merkatuak eta Banka Pribatua Masterraren egitura modularrean sartuta dago; 30 kreditu ditu. Merkatuetan eta aktibo finantzarioetan prestakuntza eskaintzen du banka pribatura, ondareen gestiora eta finantza aholkularitzara zuzenduta. Programaren xedea da ezagutza teorikoak eta praktikoak eskaintzea, finantza sektorerara zuzentzeko eta egokitzeko beharrezko trebeziak eta gaitasunak dituzten profesionalak trebatzeko; finantza sektoreak gero eta sofistikazio eta prestakuntza handiagoa eskatzen baitu erregulatzailaren, merkatuen eta inbertitzaileen eskakizunei erantzunez.

OGBPko irakasle guztiak adituak eta jardunean ari diren lehen mailako profesionalak dira, akademikoak, SICAVeko kudeatzaileak, arrisku saileko arduradunak, inbertsio funtsen kudeatzaileak eta bankako profesionalak, besteak beste.

Garatutako jardueren artean, hitzaldiez gain praktiken programa zabala dago, ikasgelako ikasketak eta eguneroko edukien aplikazioa uztar ditzaten ikasleek. Graduondokoak praktiketako hitzarmenak ditu sinatuta honako hauekin, besteak beste: Caja Rural de Navarra, Bankinter, Norwealth, Renta4 Banco, Kutxabank Gestión, Laboral Kutxa, Aderta, Banco Santander, BBVA, Deloitte, Valor Óptimo, Caixa Geral, Kantox eta Banco Sabadell.

Ondorioz, laneratzeko maila handia dugu, gure egresatuen ia % 100 lanean ari da eta % 90 inguru finantza arloan dabil.

2022an izan dira XIV. eta XV. edizioak (2021-2022 eta 2022-2023 ikasturteak) eta guztira 28 ikasle izan dira.

2018az geroztik hitzarmen bat dugu OGBP graduondokoaren eta BME (Espainiako Burtsak eta Merkatuak) institutuaren artean, finantza aholkularien prestakuntza jarraituan MIFID II-k dituen eskakizunak betetzeko.

Finantza Merkatuak eta Aktiboen Kudeaketa unibertsitateko espezialista (FMAK)

Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitateko (UPV/EHU) Finantza Merkatuak eta Aktiboen Kudeaketa (FMAK) unibertsitateko espezialista tituluak, Enpresa Institutuak proposatuak, finantza merkatuen ezagutza sakona eta zorrotza eskaintzen du espezializazio maila altuarekin, arriskuen eta aktibo finantzarioen gestiora bideratuta. Horretarako, programa anbiziotsua garatzen da eta maila handiko prestakuntza eskaintzen da honako arlo hauetan: datuen analisia eta arriskuen modelizazioa, merkatuak eta eratorritako produktuak, zorroen kudeaketa, inbertsio alternatiboak, finantza aholkularitza eta inbertsio sozialki arduratsuak (ESG), finantza sektoreko erronkak eta joerak sartuz.

Gratuondoko hori Ekonomia eta Enpresa Fakultatean (Sarriko) ematen da 2008az geroztik eta Finantza Merkatuak eta Banka Pribatua Masterraren egitura modularrean sartuta dago; 30 kreditu ditu. Finantza Merkatuak eta Aktiboen Kudeaketa unibertsitateko espezialista tituluari onartzeko, beharrezkoa da aurrez Ondarearen Gestioa eta Banka Pribatua (OGBP) unibertsitateko espezialista titulua egitea.

OGBPko irakasle guztiak adituak eta jardunean ari diren lehen mailako profesionalak dira, akademikoak, SICAVeko kudeatzaileak, arrisku saileko arduradunak, inbertsio funtsen kudeatzaileak eta bankako profesionalak, besteak beste.

Garatutako jardueren artean, hitzaldiez gain praktiken programa zabala dago, ikasgelako ikasketak eta eguneroko edukien aplikazioa uztar ditzaten ikasleek. Graduondokoak praktiketako hitzarmenak ditu sinatuta honako hauekin, besteak beste: Caja Rural de Navarra, Bankinter, Norwealth, Renta4 Banco, Kutxabank Gestión, Laboral Kutxa, Aderta, Banco Santander, BBVA, Deloitte, Valor Óptimo, Caixa Geral, Kantox eta Banco Sabadell.

2022an eskaini da I. edizioa, 2022-2023 ikasturteari dagokiona, eta guztira 8 ikasle izan dira.

3. Graduondoko programak

Ekintzailtza eta Enpresen Zuzendaritzako Masterra (MBAe3)

Ekonomia eta Enpresa Fakultatean (Sarriko) ematen den master hori UPV/EHUren Enpresa Institutuak antolatzen du eta Bizkaiko Foru Aldundiaren babesa du; 2015-2016 ikasturtean sortu zen enpresen sorkuntzan eta zuzendaritzan osoko trebakuntza eskaintze aldera zuzentzeko eta ekiteko gaitasunak izan nahi dituzten pertsonei.

2022an eman da VII. edizioa eta VIII.a hasi da; VII. edizioan 16 ikasle izan dira (7 emakume eta 9 gizon) eta VIII.ean, aldiz, 15 ikasle (7 emakume eta 8 gizon).

2022an MBAe3 formatu presentzialera itzuli da. Gainera, ikasleei ekintzailtza maila altuko graduondoko prestakuntzan sartzeko aukera handiagoak emate aldera, MBAe3-k eskaintza modularraren aldeko apustua egiten jarraitzen du, ikasleek errazago egitura eta antola dezaten beraien prestakuntza, erosoago eta beraien bizitza profesionalera egokituta. Beraz, Ekintzailtza eta Enpresen Zuzendaritzako Masterreko titulazioaz gain, MBAe3-k ekintzailtza eta enpresen zuzendaritzako aditu titulua eta ekintzailtza, finantzazio, ekoizpen eta merkaturatze arloko espezialista titulua eskaintzen ditu.

Zazpigarren edizioan bost ekimen berritzaile eta ekintzaile berri landu dira. Ekimenetako bat egiazko proiektua da jada eta garapen fasean dago.

1. DIAGEM osasun arloko irtenbide bat da esklerosi anizkoitzaren sektorean, diagnostiko goiztiarra eta ez inbaditzailea egiteko, hari lotutako prozesu neurodegeneratiboa mantsotu eta minimizatzeko.
2. TRESNA osoko irtenbidea da delivery eredia eta gure bezeroen eramateko jatekoaren eredia hobetzeko, diseinuko ontziak ditu, food friendly da eta jasangarria ere bai, biopolimero batekin eginda dagoelako.
3. NEAEk baliabideak, prestakuntza eta aholkularitza indibidualizatua eskaintzen ditu eta irakasleek errazago identifikatu eta artatu ditzakete heziketa behar bereziekiko ikasleak.
4. BIZIB bigarren eskuko bizikletak salerosteko plataforma bat da.
5. TROPICALDENDA inportazioko elikagaien eta edarien E-Commerce/Marketplace banatzaile bat da, B2B-B2C.

Gaztenpresak, Laboral Kutxako enpresak sortzeko programak, Gaztenpresa-MBAe3 sarien bosgarren edizioa deitu du MBAe3-ko ikasleek aurkeztutako proiektu ekintzaile hoberenentzat. 2023ko lehenengo hiruhilekoan jakinaraziko dira aurreko edizioiko zazpi proiektuak eta edizio honetako bostek zer sari eskuratzeko aukera duten.

Edizio honetako hizlaririk nabarmenenetako batzuk honako hauek izan dira: Ainara Basurko, Bizkaiko Ekonomia Sustapeneko diputatua; Eneritz Zubizarreta, Globe Testing-eko CEO; Antonio Laso, Aleovitroko CEO; María Luke eta Xandra Etxabe, Fixme Connect-en sortzaileak; Diego Zuñiga eta Hugo Aramendia, Ubykoren sortzaileak; Jone Meabe, All Iron Ventures-ekoa; edo Jorge Aranzabe, SGECER SAkoa. Gainera, Executive MBAk eta Marketin eta Merkataritza Zuzendaritza Masterrak antolatutako hitzaldi askotan izan gara.

2. Programak lankidetzan

Finantzak eta Finantza Zuzendaritza Master Ofiziala

Finantzak eta Finantza Zuzendaritza Masterra Finantza Ekonomia II Sailak eta Enpresa Institutuak lankidetzan antolatua, UPV/EHUko titulu ofizial bezala ematen hasi zen 2007-2008 ikasturtean, baina lehendik eta formatu desberdinetan dagoeneko ematen ari zenez, guztira 25 edizio egin dira.

Enpresako finantza kudeaketaren arloko eta finantza merkatuetako ezagutzak etengabe eguneratzera bideratutako programa bat da, eta finantza erakundeetan nahiz edozein motako enpresen finantza sailetan ibilbide profesionala egin nahi dutenei zuzenduta dago.

2022an, XIII. eta XIV. edizioak eman dira egungo formatuan (2021-2022 eta 2022-2023 ikasturteak, hurrenez hurren) eta guztira 63 ikasle izan dira (29 eta 34, hurrenez hurren).

Enpresa Zuzendaritza Berrikuntzaren eta Internazionalizazioaren Ikuspegitik Unibertsitate Masterra

Ekonomia eta Enpresa Fakultatean (Sarriko) ematen da, Finantza Ekonomia II Sailak antolatu du UPV/EHUko Enpresa Institutuarekin lankidetzan eta FESIDeren babesa du. Master hori enpresan eta beste erakundeen administrazioan eta zuzendaritzan etengabeko eguneratzea eskaintzeko programa bat da, ikerketako azken joerak kontuan izanda.

Masterrak helburu bikoitza du: batetik, enpresako arlo desberdinetan espezializatutako ikertzaileak trebatzea, doktorego tesia egin dezaten trebakuntza amaitzeko; eta bestetik, trebakuntza zientifiko eta metodologiko sendoa eskaintzea, ikasleen ikerketa aplikatua egin ahal izateko. Graduatu berrientzat da, batez ere, enpresaren berrikuntza eta internazionalizazio arloetan sakondu nahi dutenentzat.

2022an izan da XIII. edizioa eta 20 ikasle izan ditu; XIV. edizioa ere hasi da eta 15 ikasle berri ditu. Guztira, incoming students direlakoak kontuan izanda, 22-23 ikasturtean 28 ikasle daude matrikulatuta. 2022ko otsailetik uztail eta irailera master amaierako 13 lan defendatu ziren, denek gainditu zuten eta nota onekin, gainera. 2019ko urrian titulazio horrek bigarren goz gainditu zuen Unibasq-en ziurtagiria berritzea.

Informazio eguneratua webgunean: <https://www.ehu.eus/eu/web/master/berrikuntza-internazionalizazioa-enpresa-zuzendaritzan-masterra>

3. Graduondoko programak

Enpresa Zuzendaritza, Ezagutza eta Berrikuntza Doktoregoa (99/2011 EDk araututako doktorego programa)

Enpresa Zuzendaritza, Ezagutza eta Berrikuntza Doktorego Programa (99/2011 EDk araututako doktorego programa) 2017an sortu zen Finantza Ekonomia II, Ekonomia Aplikatua I, Ekonomia Aplikatua IV, Finantza Ekonomia I sailek eta Enpresa Institutuak sustatuta; UPV/EHUko doktorego eskolan dago.

Helburuen artean du enpresa zuzendaritza, antolakuntzako ezagutza eta enpresaren berrikuntzaren gestio arloko ikerkuntzan trebatzea. Era berean, aurrez aipatutako alorrei dagokienez, ikertaldeen baterako ikerketa prozesuak eta proiektuak garatzea, ikertzaileen baterako formakuntza, eta enpresen eta kanpoko beste eragile batzuen arteko lankidetzak du xede.

Enpresa Institutua doktorego programarekin lankidetzan aritzen da bertako ikasleen trebakuntza antolatzen eta doktoregaiak txertatzen Institutuko kideek garatutako ikerketa lerroetan.

2022an zazpi ikasle berri onartu ditu programak eta Enpresa Institutua - IEAeko tutoreak eta tesi zuzendariak esleitu zaizkie. Era berean, hamazazpi doktorego tesi defenditu dira programa berri horretan eta horietatik 9 nazioartekoak dira. Aurten bi tesi defendatu dira. Guztira, 52 tesi daude hasita. <https://www.ehu.es/eu/web/doktoregoa/enpresa-zuzendaritza-ezagutza-berrikuntza-doktoregoa/defendatutako-tesiak>

4

Ezagutzaren trukea eta dibulgazioa

4. Ezagutzaren trukea eta dibulgazioa

1. Ikerketa arloko praktika komunitateak

Ekimen honen helburu adar komunitate akademiko pertsona kezagutzak trukatea. Pertsona horiek interesa izan behar dute enpresari aplikatutako ekonomiarekin zerikusia duten gaien ikerketan. Enpresa Institutuak, Finantza Ekonomia II Sailak eta «Enpresa Zuzendaritza Berrikuntzaren eta Internazionalizazioaren ikuspegitik» doktorego programak bultzatzen dituzte komunitateak.

Bilera tematikoak egiten dituzte. Saio bakoitzak bi zati ditu; batetik, azalpen zati labur bat egiten du pertsona batek edo gehiagok; eta, bestetik, bertaratuek, nahi izanez gero, ezagutza eta/edo esperientziak trukatzeko dituzte.

2022an sei komunitate ospatu dira, beraietan online parte hartu ahal izan delarik, fisikokiz gain:

“Internationalization and SME’s”; irakaslea: Ali Ayci (2022-4-8)

“Supporting Higher Education Institutions to increase the effectiveness and quality of their sustainability, ethics and/or CSR-related teaching: The EffORT project”; irakaslea: Silke Bustamante (2022-06-10)

“La puesta en valor de los recursos del territorio a través de la gestión de la experiencia turística y la imagen del destino”; irakaslea: Waleska Schlesinger (2022-07-13)

“El método Delphi”; irakaslea: Jon Landeta (2022-09-23)

“Curso: Ayuda a la preparación de sexenios”; irakaslea: Javier Sánchez (2022-11-11)

“La bibliometría como metodología en la Sistemática Literature Review: experiencia en investigación sobre empresas familiares”; irakaslea: Txomin Iturralde (2022-12-2)

2. Ikertzaile bisitariak

Enpresa Institutua hainbat unibertsitatearekin lankidetzan aritzen da ezagutza trukatzeko, eta aintzatetsitako ikertzaile gonbidatuak hartzen ditu Institutuko ikerketa jardueran ari daitezen.

Aurten honako hauek egin dituzten ikerketa egonaldiak:

Goiuri Alberdi Aresti. UPV/EHU – Doktoratu ondoko ikertzailea. Marie Curie bekaduna. 2019ko apirilaren 1etik eta 2022ko urrira arte.

Azucena Vicente Molina. Ikertzailea. 2022ko urtarrilaren 1etik.

Waleska Schlesinger. Valentziako Unibertsitateko irakaslea. 2022ko uztailearen 4tik 29ra.

Jimena Currilla Alba. UNAMeko ikaslea. Mexiko. 2022ko irailaren 12tik urriaren 30era.

3. Hitzaldiak eta ikustaldiak enpresetara

Enpresa Institutuak lan aktiboa egiten du hitzaldiak, jardunaldiak eta enpresen bisitak antolatzen; horrek esparru akademikoaren eta profesionalaren arteko hurbilketa ahalbidetzen du, bai eta institutuak sustatutako jardueretan parte

hartzen duten pertsonen eta enpresa eragile garrantzitsuen arteko ezagutza trukea egiteko ere. Jardueren artean, honako hauek nabarmentzen dira:

Hitzaldiak / topaketak enpresarekin

1. **Diego Llorente, Forum Sport-eko** zuzendari nagusia, "Forum Sport: Deporte y Omnicanalidad como filosofía". 4.02.2022.
2. **Agustín Muñoa**, Chief Operating Officer en **Car-Sharing Mobility Services, S.L. (ZITY)**, "ZITY y el desarrollo de la movilidad sostenible en áreas urbanas". 18.02.2022.
3. **Eneritz Zubizarreta**. **GLOBE TESTING-en** sortzailea eta zerbitzuen zuzendaria, "Emprender con Globe, madurar con Izertis". 2022.03.11.
4. **Beatriz Santos, Grupo Eroskiko** merkataritza zuzendaria, "Tendencias, retos y estrategias en la distribución comercial, desde la mirada de EROSKI". 2022.03.18.
5. **Antonio Laso, ALEOVITRO-ko** CEO, "Emprender en Biotech: La experiencia de Aleovitro". Fecha: 21.03.2022.
6. **María Luke y Xandra Etxabe, FIXME CONNECT-en** sortzaileak, "Digitalización: del sector salud a la gestión financiera". Data: 2022.03.21.
7. **Izaskun Santamaría, Eroskiko** komunikazio sozialeko eta barne marketineko arduraduna. "Dos Proyectos y unos Valores: Humanity at Music y Cómplices", 2022.03.25.
8. **Silvia Muriel**, Antolakuntzako eraldaketaren eta genero ikuspegiaren aholkularia, "Transformación organizacional y enfoque de Género". 2022.03.25.
9. **Enrique Carrillo**, Managing Partner Meridiana Family Office, Miami; **Juan Pablo Benavides**, Managing Director, Merrill Private Wealth Management, Miami; **Juan Araujo**, Founding Partner, Atlantia Wealth Management, Geneva; **Gerardo Brignone**, First Vice President, Portfolio Manager, Morgan Stanley, Miami. "Jornada: Banca Privada Internacional". 28.04.2022.
10. **Mikel Barandiaran, Dominion Global-eko** aholkulari ordezkarria, "Disrupción, Tecnología y Empresa: Gestionando en la Incertidumbre". 2022.04.29.
11. **Pablo de la Rica**, Retail & Food Service Knowledge Manager en **AECOC - GS1 SPAIN**, "Claves estratégicas para abordar el retail de futuro". 6.05.2022.
12. **Xabier Aristi, Kaiku-ko** zuzendari orokorra: "Kaiku: la reinención de un negocio maduro". 2022.05.13.
13. **Naiara López, ELKARGI-ko** teknikaria, "Claves de financiación en el emprendimiento". Data: 2022.05.13.
14. **Cristina Guezuraga, Sirope-ko** zuzendari sortzailea, "Perdiendo el miedo a la creatividad". 2022.05.27.
15. **Santiago Galletero**, CIO-Partner, **Norwealth Capital A.V.**, "La situación de las SICAV en el nuevo régimen fiscal". 2022.06.3.
16. **Javier Vaz**, Strategic account Director, **Nike**, "Relaciones con Grandes Cliente en Mercados de Consumo". 3.06.2022.
17. **Yuri Morejón**, CEO, **Yescom Consulting**, "Comunicación ante situaciones de crisis mediáticas o de reputación". 10.06.2022.
18. **Diego Zuñiga** eta **Hugo Aramendia, UBYKO-ren** sortzaileak, "Robótica y automatización para la última milla". Data: 2022.06.17
19. **Teodoro Luque, Granadako Unibertsitateko** katedraduna. "Marketing de

4. Ezagutzaren trukea eta dibulgazioa

Ciudades", 2022.06.17.

20. **Juan Baliño**, Kanpo sustapen eta marketin arduraduna **Bilbao Turismo-n**. "Estrategia de Turismo Bilbao Bizkaia. 2022.06.17.

21. **Jone Meabe**, Head of Finance **ALL IRON VENTURES** eta **Jorge Aranzabe**, arrisku kapitalaren kudeaketako zuzendariorde orokorra, **SGECER SA**, "Plan Financiero para start-ups: Proceso y métricas en la práctica. Por Jon Hoyos". Data: 2022.06.22.

22. **Francisco Jose del Olmo**, Balore Merkatuaren Batzorde Nazionalako (**CNMV**) fintech eta zibersegurtasun arloko zuzendariorde arduraduna. "El reto regulatorio de los criptoactivos", 2022.06.23.

23. **Leire Barañano**, **NEIKER-eko** zuzendari orokorra, "Emprendimiento en agrotech y bioeconomía". Data: 2022.06.24.

24. **Kerman Elordi**. **EVIDENZE GROUP-eko** zuzendari orokorra. "Evidenze: de la evidencia científica a la práctica clínica". 22.06.24.

25. **Diego Bareño**, bazkidea, **Alantra Wealth Management**; **Alejandra Valverde**, Managing Director **Alantra Wealth Management**. "Cómo proteger tu cartera de la Inflación", 2022.09.15.

26. **Unai Agirre**. **EGOIN WOOD GROUP-eko** zuzendari orokorra. "Egoin Wood Group". 22.09.16.

27. **Joseba Orueta**, **Kutxabank Gestión-eko** aholkulari ordezkaria, "Un entorno económico complejo pero lleno de oportunidades profesionales". 2022.09.27.

28. **Rafael Bengoa**, **SI-HEALTH-en** zuzendariaordea, "¿Será posible estar sano en una economía enferma?" 2022.09.30.

29. **José Galíndez**, **SOLARPACK-eko** sortzailea eta aholkularia eta Euskal Enpresaburuen Zirkuluko presidentea, "Conocimientos y comportamiento: Bases para el progreso profesional". Data: 2022.10.7

30. **Ernesto Ubieto**, marketin eta negozio estrategiako zuzendaria **HILTI ESPAÑA-n**, "Fidelización y desarrollo de clientes industriales mediante procesos de servitización: El caso Hilti". Data: 2022.10.15.

31. **MBAe3-ren VII. edizioaren itxiera**. Proiektuen aurkezpena eta pitcha. Data: 2022.11.4.

32. **Inés Monguilot**, **Kutxabank-eko** marketin eta publizitate arloko zuzendaria, "La #digitalización en los pagos", 2022.11.4.

33. **Ignacio Victoriano**, **Renta 4 Banco-ko** errenta finkoko arduraduna, "Estrategias de Inversión en Renta Fija y Corporativa", 2022.11.11.

34. **Andoni Aldekoa**, **EITBko** zuzendari orokorra, "El reto de ser televisión", 2022.12.2

35. **Mikel Renteria**, **WALK ON PROJECT (WOP)** enpresaren sortzaile eta burua, "Los tristes construyen poco", 2022.12.16.

36. **Ioritz Orrantia**, **Rural Kutxako** Bizkaiko banka pribatu saileko arduraduna, "Asesoramiento a clientes", 2022.12.16.

Enpresetara ikustaldiak

1. Iboko portua, Itziar Sabasekin, Bilboko Portuko Agintaritzako giza baliabide eta komunikazio zuzendaria (2022.01.22).
2. Bodegas Astobiza, Okendon, Jon Zubeldia gerentearekin (2022.05.7).
3. Gasteizko Mercedes lantegia, Jon Buenorekin (2022.06.10).
4. Orbea, Mallabian, Oscar Pérez Morán Brand Managerrarekin, (2022.09.30).
5. Alzola Basque Water, Elgoibarren, CEO Patxi Casalekin (2022.09.30).
6. Egoin, Legution, Carles Puit zuzendari industrialarekin (2022.10.24)
7. Bilbao Exhibition Centre (BEC), Barakaldon, Xabier Basañez zuzendari orokorra eta horren taldearekin (2022.11.4).
8. BIZKAIA CREATIVArak ikustaldia, Olatz Goitiarekin, BEAZeko zuzendaria eta Joseba Mariezkurrenarekin, Bizkaiko Foru Aldundiko ekintzailetzako zuzendaria (2022.02.09).
9. URDULIZ 42ra ikustaldia, Susana Zaballarekin (2022.05.16).
10. TORRE BAT-era ikustaldia, Noemí Peñarekin (2022.10.28).

enpresa
institutua
Instituto de Economía Aplicada a la Empresa

eman ta zabal zazu

Universidad del País Vasco Euskal Herriko Unibertsitatea

NAZIOARTEKO
BIKAIN TASUN
CAMPUSA
CAMPUS
DE EXCELENCIA
INTERNACIONAL